



Pan
Michał Seweryński
Przewodniczący Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji

Szanowny Panie Marszałku

W odpowiedzi na pismo z dnia 30 marca 2017 r. BPS/KPCPP-0330-134/17 dotyczące petycji w sprawie umożliwienia rehabilitacji prawnej i powrotu do służby niewinnionego policjanta, uprzejmie informuję, że problematyka ta była już przedmiotem analiz prowadzonych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji m.in. w związku z wystąpieniem Pani Senator Lidii Staroń z dnia 6 lutego 2017 r., jak również interpelacją nr 8858 Pośta na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Pana Marka Opioty¹.

Przeprowadzona wówczas analiza stanu prawnego wykazała, że uwzględnienie wyniku postępowania karnego możliwe jest zasadniczo tylko do czasu zakończenia postępowania dyscyplinarnego, zaś po jego zakończeniu, wyłącznie w drodze wznowienia ww. postępowania, które następuje w przypadkach wymienionych w art. 135r ust. 1 ustawy o *Policji*. Wznowienie postępowania jest jednak limitowane czasowo, gdyż zgodnie z art. 135r ust. 5 ustawy o *Policji* postępowania dyscyplinarnego nie wznawia się po upływie 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego. Tym samym jeżeli umorzenie postępowania karnego lub uniewinnienie nastąpiło po upływie ww. terminu, na gruncie obowiązujących aktualnie przepisów wznowienie postępowania dyscyplinarnego nie jest możliwe. W takiej sytuacji, jeżeli

¹ Stanowisko resortu spraw wewnętrznych dostępne jest na stronie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej pod adresem: <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=1F2AD440>.

podstawą zwolnienia policjanta ze służby było orzeczenie wymierzające karę dyscyplinarną wydalenia ze służby, brak jest podstaw do przywrócenia policjanta do służby. Przepisy regulujące tok postępowania dyscyplinarnego przeciwko policjantom nie dają innej możliwości usunięcia takiego orzeczenia z obrotu prawnego.

Należy przy tym odróżnić odpowiedzialność dyscyplinarną od odpowiedzialności karnej policjanta. Zgodnie bowiem z art. 132 ust. 4 ustawy o *Policji* czyn stanowiący przewinienie dyscyplinarne, wypełniający jednocześnie znamiona przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej niezależnie od odpowiedzialności karnej. Ta dwutorowość obu postępowań oznacza, iż w toku każdego z nich konieczne jest czynienie własnych ustaleń oraz ich własnej oceny. Postępowanie dyscyplinarne służy ustaleniu odpowiedzialności innego rodzaju niż odpowiedzialność karna i chociaż niejednokrotnie te same zachowania będą powodowały odpowiedzialność dyscyplinarną i karną, każda z nich musi zostać wykazana przez inny organ, w innym trybie i za pomocą odpowiednich środków dowodowych.

Odrębność odpowiedzialności dyscyplinarnej i karnej policjanta oznacza więc, że organy dyscyplinarne nie są związane wydanymi w postępowaniu karnym rozstrzygnięciami, w tym postanowieniami o umorzeniu śledztwa (dochodzenia) oraz wyrokami sądów. Nawet zatem wyrok sądu, uniewinniający byłego policjanta od popełnienia danego czynu, będącego zarówno przewinieniem dyscyplinarnym, jak i wypełniającego znamiona przestępstwa, nie powoduje automatycznie możliwości powrotu takiego policjanta do służby. Podstawą zwolnienia policjanta ze służby jest bowiem orzeczenie wymierzające karę dyscyplinarną wydalenia ze służby, które nadal pozostaje w mocy, nie zaś orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym.

Wychodząc naprzeciw sytuacjom, w których wskazane jest urzeczywistnienie zasady sprawiedliwości społecznej, rozważenia wymaga inicjatywa legislacyjna polegająca na stworzeniu możliwości prawnej do wznowienia postępowań dyscyplinarnych już zakończonych prawomocnym orzeczeniem wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby w sprawach, w których postępowanie dyscyplinarne dotyczyło przewinienia dyscyplinarnego wypełniającego jednocześnie znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, i w których to sprawach zapadły w stosunku do policjantów sądowe wyroki uniewinniające.

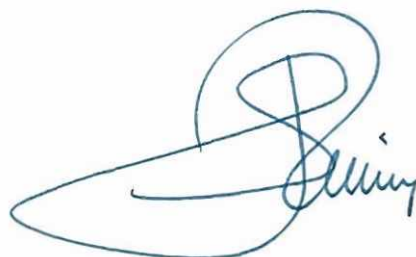
Alternatywnym rozwiązaniem może być także przyjęcie w Policji rozwiązania funkcjonującego już w Państwowej Straży Pożarnej, gdzie wznowienie postępowania na korzyść ukaranego może nastąpić, jeżeli wyjdą na jaw nowe okoliczności lub dowody, które mogą uzasadniać uniewinnienie lub wymierzenie kary łagodniejszej (art. 124k ust. 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej). Jednakże w tej sytuacji przepis ten należałoby ograniczyć do przypadków, gdy postępowanie dyscyplinarne dotyczyło przewinienia dyscyplinarnego policjanta wypełniającego jednocześnie znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, w sprawie którego zostało wszczęte postępowanie karne. Zasadne jest jednak włączenie do powyższego katalogu przypadków prowadzenia postępowania dyscyplinarnego dotyczącego przewinienia dyscyplinarnego wypełniającego jednocześnie znamiona wykroczenia lub wykroczenia skarbowego. Proponowane ograniczenie wyeliminowałoby przypadki składania nieuzasadnionych wniosków o wznowienie postępowania dyscyplinarnego w sprawach dotyczących innych przewinień dyscyplinarnych.

Mając na uwadze brzmienie przepisu art. 135r ust. 5 *ustawy o Policji*, celowe wydaje się określenie w projektowanym przepisie, że wznowienie postępowania dyscyplinarnego na korzyść ukaranego w opisanych sytuacjach może nastąpić w każdym czasie. Jednocześnie proponuje się określenie 30-dniowego terminu na wniesienie wniosku o wznowienie postępowania dyscyplinarnego, liczonego od dnia, w którym ukarany lub członek rodziny uprawniony do renty rodzinnej dowiedział się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania.

W ocenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji zasadne jest także wprowadzenie przepisu przejściowego, który w określonym terminie od dnia wejścia w życie projektowanych zmian pozwoli policjantom wydalonym ze służby na podstawie prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie dyscyplinarne na złożenie wniosku o wznowienia postępowania dyscyplinarnego, jeżeli przewinieniem dyscyplinarnym był czyn wypełniający jednocześnie znamiona przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, a policjant został w tej sprawie uniewinniony przez sąd prawomocnym wyrokiem. Wydaje się, że proponowany przepis należałoby rozszerzyć o przypadki umorzenia postępowania z powodu niepopelnienia przestępstwa albo przestępstwa skarbowego lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego. W razie śmierci policjanta prawo złożenia wniosku o wznowienie postępowania dyscyplinarnego przysługiwałoby członkowi rodziny uprawnionemu do renty rodzinnej.

Podkreślenia wymaga, że przywrócenie policjanta do służby nie może następować automatycznie, ponieważ po jego zwolnieniu mogą zaistnieć okoliczności powodujące niemożność pełnienia tej służby. W związku z powyższym zasadne byłoby przeprowadzanie wobec zwolnionych policjantów skróconego postępowania kwalifikacyjnego, obejmującego w szczególności ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Policji oraz przeprowadzanie postępowania sprawdzającego określonego w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Z wyrazami szacunku

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'S. K.', with a large, stylized initial 'S' and a smaller 'K.' following it.